

В статье рассмотрен вопрос о концепции соотношения внутригосударственного и международного права в контексте примата международного права; общих принципов международного права в контексте защиты прав, свобод и законных интересов человека; форм взаимодействия внутригосударственного и международного права; природы норм международного права (универсальные и партикулярные нормы).

Особый вектор рассмотрения — вопросы, посвященные трансформации (прямой и опосредованной) норм международного права во внутригосударственное законодательство.

Ключевые слова: внутригосударственное право, международное право, прямая трансформация, опосредованная трансформация, концепция примата международного права.

Onishenko N. Correlation and consistency of national and international law: modern realities

The problems of the relationship between international and domestic law have always been at the center of attention of science. However, they have become an civil «sound» in times of social unrest.

The questions on the concept of value of domestic and international law in the context of the primacy of international law; the general principles of international law in the context of protection of rights, freedoms and lawful interests of individuals; forms of interaction between domestic and international law; the nature of international law (universal and Particular rules).

Particular consideration vector — an issue devoted to the transformation (direct and indirect) of international law into domestic legislation.

Key words: national law, international law, the direct transformation, mediated transformation, the concept of the primacy of international law.

УДК 340.1

*Анатолій Миколайович Колодій,
професор кафедри конституційного та міжнародного права
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений юрист України*

*Олексій Анатолійович Колодій,
ад'юнкт кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ*

ЦІННІСНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Дослідження проблеми ціннісно-правових засад інтеграційного процесу в Україні треба здійснювати, по-перше, на підставі розуміння ціннісно-правових засад загалом, по-друге, з'ясування сутності інтеграційного процесу в Україні і, по-третє, впливу ціннісно-правових засад на інтеграційний процес в Україні.

Отже, щодо розуміння ціннісно-правових засад загалом загальновідомо, що цінність будь-якого правового явища вивчається аксіологією права. Звідси «аксіологія права» (від грец. *aksia* — цінність і *logos* — слово, вчення) — система теоретичних понять, висновків, концепцій щодо цінності права. Цінність права — це його позитивна значущість (роль) у задоволенні потреб учасників суспільного життя. Вона формується стосовно кожної людини (особистісна цінність), соціальних спільнот та об'єднань (групова цінність) і, зрештою, суспільства в цілому (загальносоціальна цінність) [1, с. 74]. Аналогічні визначення аксіології права, а відповідно й цінності права та інших

правових явищ, можна зустріти і в інших довідкових виданнях [2, с. 33]. Тобто на основі наведеного та інших розумінь цього правового явища можна впевнено стверджувати, що ціннісно-правові засади будь-якого правового явища, у тому числі й інтеграційного процесу в Україні, криються у їх можливості задовольняти потреби та інтереси кожної людини (особистісна цінність інтеграційного процесу в Україні), соціальних спільнот та об'єднань (групова цінність інтеграційного процесу в Україні), суспільства в цілому (загальносоціальна цінність інтеграційного процесу в Україні).

Досліджуючи сутність інтеграційного процесу в Україні, хотілося б насамперед зазначити, що термін «інтеграція» означає: а) стан пов'язаності окремих диференційованих частин в ціле; б) процес відновлення цілісності, возз'єднання, взаємного зближення і утворення взаємозв'язків, який призводить до такого стану [3, с. 133].

Існують різні форми інтеграції, але безумовним є те, що політична, економічна, культурна та інші її види зумовлюють інтеграцію у правовій сфері. Найбільш наочною є така, що здійснюється у межах Ради Європи і Європейського Союзу (далі — ЄС), призначенням якої є об'єднання національних правових систем Європи в єдиний геоправовий простір [4, с. 108]. Ми поділяємо думку Н. Пархоменко про те, що «світ на порозі створення нової моделі права — світової глобальної правової системи, на підставі зближення і досягнення одноманітності внутрішньодержавних та міжнародних систем на основі єдиних норм, стандартів, юридичних принципів» [5, с. 292].

При цьому будь-яка країна, що інтегрується, має чітко визначитись із пріоритетами інтеграції і не змінювати їх щоразу, залежно від зміни політичної еліти, її симпатій або антипатій, матеріальних чи інших переваг, які надаються або обіцяються. Загальновідомо, що Україна тривалий час інтегрувалася до ЄС [6]. Правовою основою такої інтеграції є Угода про партнерство і співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р. [7] та Договір про ЄС від 7 лютого 1992 р. [8, с. 9–46].

30 березня 2012 р. Україна парафувала Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами — членами, з іншої сторони [9]. Відповідно до цього у вітчизняне право має бути включено норми права ЄС, насамперед норми Договору про ЄС від 7 лютого 1992 р., адже змістом Угоди про асоціацію є взаємні права та обов'язки, спільні процедури їх реалізації. До того ж варто зважати на те, що Угода про асоціацію передбачає інтеграцію права ЄС та України у формі «гнучких» і «жорстких» зобов'язань. Вона передбачає деталізацію переліку законодавчих актів ЄС, що підлягають імплементації в законодавство України, в чітко визначені строки, а в певних сферах суспільних відносин, наприклад, захисту права інтелектуальної власності, конкуренції, запроваджується уніфіковане законодавство [10, с. 147–155].

1 листопада 2011 р. набрав чинності Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами про Рамкову угоду між Україною та Європейським Співтовариством про загальні принципи участі України в програмах Співтовариства від 22 листопада 2010 р. [11], який забезпечив Україні можливість стати повноправним учасником 23 галузевих програм у різних сферах життєдіяльності ЄС, що зумовлює необхідність інтеграції вітчизняного права.

Інтеграція — це об'єктивний процес розвитку будь-якого суспільства, держави, права, оскільки в сучасному світі майже не залишилося ізольованих від загальносвітових процесів і проблем спільностей людей, об'єднаних у державні утворення. Повноцінне громадянське суспільство та правову державу, які є орієнтирами розвитку України відповідно до ст. 1 Основного Закону [12, с. 5], не можна побудувати без взаємодії з іншими державами та державними союзами. Необхідно лише вибрати найкращих суб'єктів для інтеграції, найбільш оптимальні шляхи здійснення цього процесу, але, на жаль, це питання, як правило, вирішують політики, а не громадяни країни, свідченням чого є вітчизняна практика.

Таким чином, інтеграційний процес в Україні — це об'єктивна, системна та стадійна діяльність з об'єднання різноманітних елементів (частин) системи права, системи нормативно-правових актів, системи законодавства та національних правових систем в одне ціле з метою утворення єдиного правового простору шляхом запровадження одноманітних правових моделей (правових стандартів) регулювання та охорони суспільних відносин.

Інтеграційний процес в Україні може здійснюватися у таких формах (способах):

1. *Уніфікація*. «Юридична енциклопедія» передбачає, що «уніфікація в праві (франц. *unification*, від лат. *unus* — один, *fecere* — робити) — процес приведення чинного права до єдиної системи, усунення розбіжностей і надання одноманітності правовому регулюванню подібних або близьких видів суспільних відносин. Зумовлена ускладненням суспільного життя і розвитком суспільних відносин. Стосується як правотворчості, так і правозастосування» [13, с. 215]. Інколи, коли розглядають уніфікацію більш широко та різноаспектно, стверджують, що «...уніфікація українського законодавства — це детермінований практикою суспільного розвитку двоєдиний, суттєво формалізований процес, спрямований на усунення розбіжностей у регулюванні подібних або споріднених явищ і створення універсальних різнорівневих нормативних актів чи приписів, що справляють вплив на стан усієї системи законодавства» [14, с. 172].

Тобто сутність уніфікації фактично зводиться до потреби вироблення уніфікованих правових моделей у певних галузях законодавства, знаходженні найбільш оптимальних шляхів урегулювання однотипних відносин з урахуванням їх спільних властивостей і якостей та відпрацювання на цій основі правоположень (норм і принципів права), що здатні уніфікуватися. Отже, уніфікація — це процес приведення якогось об'єкта у відповідну одноманітність з іншими об'єктами. Загальновизнано, що уніфікація є найбільш ефективним способом інтеграції;

2. *Гармонізація*. Назва цієї форми походить від поняття «гармонія», яка (грец. *harmonia* — зв'язок, розміреність)) й означає «узгодженість частин єдиного цілого» [15, с. 110]. Відповідно до «Міжнародної поліцейської енциклопедії» «у правовій літературі зміст цього терміна фахівцями визначається по-різному: як загальновживане — приведення у відповідність, узгодження; як процес приведення внутрішнього законодавства України у відповідність з нормами міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; як запозичення досвіду іноземних країн при розробленні національного законодавства; як обов'язкове приведення національного законодавства у відповідність з рішеннями об'єднань держав, до яких ці держави входять; як “м'яке”, юридично не обов'язкове зобов'язання України врахувати при розробленні свого законодавства норми Європейського Союзу тощо» [16, с. 79–80].

Отже, гармонізація, на відмінну від уніфікації, не вимагає від держави чи іншого суб'єкта ухвалення одноманітних норм, принципів та інститутів права. Вона передбачає, щоб держави чи інші суб'єкти лише застосовували подібні (схожі) норми, принципи та інститути права.

Ще одне зауваження щодо співвідношення уніфікації та гармонізації. Зрозуміло, що уніфікація передбачає більш високий та якісний рівень інтеграції права, а тому гармонізація реалізується тоді, коли уніфікація зовсім неможлива, надзвичайно ускладнена або рівень розвитку права країни не готовий до її здійснення. Це треба враховувати при здійсненні інтеграційного процесу в Україні;

3. *Адаптація*. Адаптація (від лат. *adapto* — пристосовую) — процес пристосування до умов зовнішнього середовища, що змінюються [17]. Розглядаючи адаптаційну форму інтеграційного процесу в Україні, не можна не згадати про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, схвалену Законом України від 21 листопада 2002 р. № 228-IV «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», яка передбачає, що «адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу — це поетапне прийняття та впровадження нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства Європейського Союзу», а «державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроєктування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу при нормопроєктуванні, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституційного, науково-освітнього, нормопроєктного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України» [18].

Отже, сутність адаптації полягає в наближенні національного законодавства чи окремих правових актів, що, як правило, утворюють самостійний інститут, до якогось одного, типового правового акта чи визначеної системи законодавства. Можна стверджувати, що, на відміну від уніфікації, згідно з якою мають утворюватися та прийматися однакові норми, принципи та інститути

права й гармонізації, що вимагає застосування подібних норм, принципів та інститутів права, адаптація — це лише наближення національного права, законодавства, окремих правових актів до певної моделі.

Окрім цього, доречною є думка, яка здебільшого обґрунтовується у міжнародному праві та відповідно до якої про гармонізацію може йтися, коли країна вже є членом якогось інтеграційного об'єднання, а про адаптацію, коли вона лише намагається в нього вступити [19, с. 106–112]. У цьому контексті ми поділяємо думку І. Яковюка, який стверджує, що якщо гармонізація законодавства ЄС — це передбачена установчими договорами цілеспрямована взаємна розробка загальноєвропейських правових стандартів, які не мають аналогів у національному законодавстві (про цей змістовний аспект гармонізації вітчизняні дослідники зазвичай забувають констатувати), і наступне приведення законодавства усіх держав-членів у відповідність до них, то адаптація — це реалізація добровільно прийнятого на себе третьою державою або державою — членом ЄС, що на передвступному етапі не завершила цю діяльність, обов'язку щодо одностороннього приведення свого законодавства у відповідність до законодавства ЄС, що здійснюється на підставі спеціальних угод і під контролем інститутів ЄС [20, с. 260];

4. *Стандартизація*. Загалом стандарт (від англ. *standard* — норма, зразок) у широкому розумінні цього слова — зразок, еталон, модель, що приймається як вихідне для співставлення із ним інших схожих об'єктів [21]. Частина 1 ст. 1 Закону України від 17 травня 2001 р. № 2408-III «Про стандартизацію» встановлює, що «стандарт — це документ, розроблений на основі консенсусу та затверджений уповноваженим органом, що встановлює призначені для загального і багаторазового використання правила, інструкції або характеристики, які стосуються діяльності чи її результатів, включаючи продукцію, процеси або послуги, дотримання яких є не обов'язковим. Стандарт може містити вимоги до термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певної продукції, процесу чи послуги». Відповідно до цього вищезгаданий Закон передбачає, що «стандартизація — це діяльність, що полягає у встановленні положень для загального і багаторазового застосування щодо наявних чи можливих завдань з метою досягнення оптимального ступеня впорядкування у певній сфері, результатом якої є підвищення ступеня відповідності продукції, процесів та послуг їх функціональному призначенню, усуненню бар'єрів у торгівлі і сприянню науково-технічному співробітництву» [22].

Отже, сутність цієї форми інтеграційного процесу полягає в тому, що на її підставі право, законодавство приводиться у відповідність до певних загальновизнаних правових стандартів. Вона передбачає встановлення єдиних, мінімальних, модельних вимог до правового врегулювання тих чи інших суспільних відносин. Ми поділяємо думку Л. Луць, що «...під правовими стандартами слід розуміти сукупність єдиних, типових принципів та правил поведінки суб'єктів права, що зафіксовані в основних нормативно-правових актах та інших джерелах права», а «...загальновизнані європейські правові стандарти — це єдині типові принципи і правила поведінки суб'єктів права, які зафіксовані в основних джерелах права регіональних міждержавно-правових систем і є мінімальними обов'язковими вимогами до національних правових систем» [4, с. 113].

Уніфікація, гармонізація, адаптація та стандартизація — це самостійні способи правової інтеграції. Вони мають дуже багато спільного, що зумовлюється єдністю тих форм, у яких вони відбуваються, способами і засобами їх здійснення, єдиною метою, яку вони ставлять — зближення правових систем різних країн, формування одноманітного, схожого або наближеного права та законодавства. Це слід враховувати при підготовці та реалізації правових актів, що забезпечуватимуть входження України в те чи інше світове чи регіональне співтовариство. Беззаперечно, що частина із них має бути уніфікаційними, але в певних чітко визначених сферах суспільних відносин. При цьому уніфікація окремих сфер правового регулювання є і засобом гармонізації правової системи країни, у нашому випадку — України загалом. Проте на перших етапах інтеграції, куди б вона не здійснювалася, пріоритет має бути надано гармонізації та адаптації.

По-третє, досліджуючи вплив ціннісно-правових засад на інтеграційний процес в Україні хотілося б звернути увагу на його складність. Для прикладу проаналізуємо Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р., що ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між

Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [23] а саме: ст. 64, яка зобов'язує Україну наблизити своє законодавство про санітарні та фітосанітарні заходи щодо охорони тварин до законодавства ЄС; ст. 84, у якій йдеться про поступове наближення до митного законодавства ЄС; ст. 114 «Адаптація законодавства», в якій визнається важливість адаптації чинного законодавства України до законодавства ЄС, Україна має забезпечувати, щоб існуючі закони та майбутнє законодавство поступово досягли сумісності з правовими надбаннями ЄС. При цьому передбачається навіть те, що адаптація розпочнеться з дати підписання Угоди і поступово пошириться на всі елементи права ЄС; ст. 124, яка регламентує, що сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до права ЄС. Україна забезпечує поступове приведення своїх чинних законів та майбутнього законодавства у відповідність до права ЄС. Майже аналогічні норми, які регламентують важливість наближення чинного законодавства України до законодавства ЄС, у різних сферах соціального життя і господарства, викладені у статтях 133, 138, 148, 322, 332, 394, 397, 405, 417, 428, 474 Угоди.

Основоположними, на найближчу перспективу, для вітчизняного правотворця є статті 152–154 Угоди, викладені у главі 8 «Державні закупівлі». Зокрема, ст. 152 «Планування адаптації законодавства» передбачає, що до початку адаптації законодавства Україна подає до Комітету з питань торгівлі комплексну «дорожню карту» з реалізації зазначеної глави із часовими графіками та ключовими поетапними результатами, що повинні включати всі реформи стосовно адаптації законодавства та розвитку інституційного потенціалу. Вона повинна збігатися з етапами та часовими рамками, викладеними у додатках до Угоди; охоплювати всі аспекти реформування та загальні правові засади для імплементації у сфері державних закупівель. Після позитивного висновку Комітету з питань торгівлі розглядається як довідковий документ для реалізації положень цієї глави. ЄС докладатиме всіх зусиль для надання допомоги Україні в реалізації цієї дорожньої карти.

Стаття 153 «Адаптація законодавства» встановлює, що Україна має забезпечувати поступове приведення існуючого та майбутнього законодавства у сфері державних закупівель у відповідність до правових положень ЄС. Адаптація законодавства здійснюється поетапно згідно з періодами, визначеними у додатках, і у цьому процесі належна увага повинна приділятися відповідному прецедентному праву Європейського Суду та імплементаційним заходам Європейської Комісії. Реалізація кожного періоду оцінюється Комітетом з питань торгівлі й після позитивної оцінки цим органом поєднуюватиметься із взаємним наданням доступу до ринку. Комітет з питань торгівлі розпочинає оцінку наступного етапу адаптації лише після того, як завершені та схвалені заходи з імплементації попереднього етапу.

Стаття 154 «Доступ до ринку» регламентує, що ефективно і взаємне відкриття відповідних ринків має здійснюватися поступово та одночасно. Протягом процесу адаптації законодавства рівень доступу до ринку, що надається Україною та ЄС на умовах взаємності, пов'язується з досягнутим прогресом адаптації законодавства.

Оригінальною у цьому розумінні є ст. 256 «Наближення законодавства та практика застосування» Угоди про асоціацію, яка стосується наближення законодавства про конкуренцію та практики його застосування до права ЄС, а також в якій вказані правові акти або їх окремі статті і в який термін вони мають бути імplementовані до законодавства України.

Враховуючи викладене, можна із впевненістю стверджувати, що:

1. Інтеграційний процес в Україні ґрунтуватиметься на ціннісно-правових засадах, якщо буде здатним задовольняти потреби та інтереси кожної людини (особистісна цінність інтеграційного процесу в Україні), соціальних спільнот та об'єднань (групова цінність інтеграційного процесу в Україні), суспільства у цілому (загальносоціальна цінність інтеграційного процесу в Україні);

2. Найбільш наочною та вразливою є саме особиста цінність інтеграційного процесу в Україні. Вона найбільшою мірою визначатиме ставлення людей до інтеграційного процесу, його підтримку, несприйняття або навіть засудження;

3. Інтеграційний процес в Україні матиме цінність, тобто задовольнятиме потреби людини, якщо відзначатиметься системністю, стабільністю, логічністю, політичною незаангажованістю;

4. Інтеграційний процес в Україні повинен бути саме процесом, тобто складатися із обґрунтованих, логічно поєднаних стадій. Він має передбачатися довгостроковим планом;

5. Має бути створена спеціальна інституція, яка б координувала, контролювала та відповідала за здійснення сучасного інтеграційного процесу в Україні;

6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони має стати модельним правовим актом для багатьох вітчизняних нормативно-правових та інших правових актів.

Список використаних джерел

1. *Юридична енциклопедія* : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. — К. : Українська енциклопедія, 1998. — Т. 1 : А—Г. — 672 с.
2. *Міжнародна поліцейська енциклопедія* : у 10 т. / відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, Ю. С. Шемшученко. — К. : Ін Юре, 2003. — 1183 с.
3. *Райзберг Б. А. Современный экономический словарь* / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародобцева. — М. : ИНФРА-М, 1997. — 479 с.
4. *Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти) : моногр.* / Л. А. Луць. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. — 304 с.
5. *Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології : моногр.* / Н. М. Пархоменко. — К. : Юридична думка, 2008. — 336 с.
6. *Про Основні напрями зовнішньої політики України* : Постанова Верховної Ради України від 2 липня 1993 р. № 3360-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 37. — Ст. 379.
7. *Угода про партнерство і співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та їх державами членами* від 14 червня 1994 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 24. — Ст. 1794.
8. *Договір про Європейський Союз* від 7 лютого 1992 р. // Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали / за заг. ред. М. В. Буроменського. — Х. : Фінн, 2010. — С. 9–46.
9. *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами — членами, з іншої сторони* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://comeuoint.rada.gov.ua/komeuoint/doccatalog/document?id=56219>.
10. *Анакина Т. Влияние политики Восточного партнерства на правоотношения Украины и Европейского Союза* / Т. Анакина // Щорічник українського права : зб. наук. пр. / відп. за вип. О. В. Петришин. — Х. : Право, 2014. — № 6. — 576 с.
11. *Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами — членами про Рамкову угоду між Україною та Європейським Союзом про загальні принципи участі України в програмах Союзу* від 22 листопада 2010 р. // Офіційний вісник України. — 2011. — № 92. — Ст. 3360.
12. *Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 30 серп. 2012 р. (офіц. текст)*. — К. : ПАЛИВОДА А. В., 2012. — 64 с.
13. *Юридична енциклопедія* : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К. : Українська енциклопедія, 1998. — Т. 6 : Т—Я. — 2004. — 768 с.
14. *Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток* / В. С. Журавський, О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, Н. М. Оніщенко ; за заг. ред. В. С. Журавського. — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 296 с.
15. *Словник іншомовних слів* / за ред. О. С. Мельничука. — 1-ше вид. — К. : Українська радянська енциклопедія, 1977. — 776 с.
16. *Міжнародна поліцейська енциклопедія* : у 10 т. / відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. — К. : Ін Юре, 2005. — Т. 2 : Права людини у контексті поліцейської діяльності. — 2005. — 1224 с.
17. *Вікіпедія вільна енциклопедія. Адаптація* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/%C0%E4%E0%EF%F2%E0%F6%E8%FF>.
18. *Концепція Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, схвалена Законом України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»* від 21 листопада 2002 р. № 228-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 3. — Ст. 12.

19. Шемшученко Ю. С. Теоретичні проблеми гармонізації законодавства України з європейським правом / Ю. С. Шемшученко // Вісник академії правових наук України. — 2004. — № 3 (38). — С. 106–112.
20. Яковюк І. В. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України : дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.01; 12.0011 / І. В. Яковюк. — Х., 2013. — 474 с.
21. *Вікіпедія* — вільна енциклопедія. Стандарт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D1%F2%E0%ED%E4%E0%F0%F2>.
22. *Про стандартизацію* : Закон України від 17 травня 2001 р. № 2408-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 31. — Ст. 145.
23. *Угода* про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р., ратифікована Законом України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 40. — Ст. 2021.

Колодій А. М., Колодій О. А. Ціннісно-правові засади інтеграційного процесу в Україні

У статті досліджуються ціннісно-правові засади інтеграційного процесу в Україні шляхом з'ясування загального розуміння ціннісно-правових засад, аналізу сутності інтеграційного процесу в Україні та впливу ціннісно-правових засад на інтеграційний процес в Україні. У зв'язку із цим формулюються висновки та пропозиції стосовно правової основи інтеграції до Європейського Союзу, визначення інтеграційного процесу в Україні, його форм, впливу ціннісно-правових засад на інтеграційний процес в Україні.

Ключові слова: ціннісно-правові засади, інтеграційний процес в Україні, уніфікація, гармонізація, адаптація, стандартизація, цінність інтеграційного процесу в Україні.

Колодий А. Н., Колодий А. А. Ценностно-правовые основы интеграционного процесса в Украине

В статье исследуются ценностно-правовые основы интеграционного процесса в Украине путем рассмотрения общего понимания ценностно-правовых основ, анализа сущности интеграционного процесса в Украине и влияния ценностно-правовых основ на интеграционный процесс в Украине. В связи с этим формулируются выводы и предложения относительно правовой основы интеграции в Европейский Союз, определения интеграционного процесса в Украине, его форм, влияния ценностно-правовых основ на интеграционный процесс в Украине.

Ключевые слова: ценностно-правовые основы, интеграционный процесс в Украине, унификация, гармонизация, адаптация, стандартизация, ценность интеграционного процесса в Украине.

Kolodiy A., Kolodiy O. Value and legal basis of the integration process in Ukraine

The article examines the value and legal basis of the integration process in Ukraine by considering a common understanding of values and legal frameworks, analysis of the essence of the integration process in Ukraine and the impact of the value and legal basis for the integration process in Ukraine. In this regard, draws conclusions and proposals for the legal framework of integration into the European Union, the definition of the integration process in Ukraine, its form, the effect of the value and legal basis for the integration process in Ukraine.

Key words: value-legal basis, the integration process in Ukraine, unification, harmonization, adaptation, standardization, the value of the integration process in Ukraine.